

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 το Πανεπιστήμιο Κρήτης (ΠΚ) έκλεισε 40 και η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών (ΣΚΕ) 30 χρόνια λειτουργίας. Στα χρόνια αυτά το Πανεπιστήμιο και η Σχολή μας έβαλαν τη σφραγίδα τους emphaticά τόσο στα πανεπιστημιακά δρώμενα της χώρας μας όσο και στην τοπική κοινωνία. Όταν ξεκινήσαμε τις συζητήσεις για τον εορτασμό των 30 χρόνων λειτουργίας της Σχολής μας, το κύριο ζητούμενο ήταν με ποιον τρόπο θα κορυφωθούν οι εκδηλώσεις μας. Μόλις κατατέθηκε η ιδέα για ένα μεγάλο συνέδριο αφιερωμένο στην Κρήτη, η συζήτηση για άλλα θέματα σταμάτησε. Και όπως θα αναφέρω παρακάτω, αυτό δεν είναι συγκυριακό, αλλά έχει να κάνει πρωτίστως με τη σχέση που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στο Πανεπιστήμιο και τη Σχολή μας με την τοπική κοινωνία του Ρεθύμνου και ευρύτερα της Κρήτης όλα αυτά τα χρόνια.

Η Σχολή Κοινωνικών Επιστημών ξεκίνησε τη λειτουργία της το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 με τρία Τμήματα (Κοινωνιολογία, Οικονομικές Επιστήμες και Ψυχολογία), περίπου 10-15 καθηγητές και 200 φοιτητές στο σχολικό κτιριακό συγκρότημα στα Περιβόλια Ρεθύμνου. Τριάντα χρόνια μετά τα Τμήματα της Σχολής έχουν γίνει τέσσερα με το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης, το οποίο ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000, οι καθηγητές 70 και οι φοιτητές 4.500. Και βέβαια έχουμε, πλέον, μετακομίσει από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 στην Πανεπιστημιούπολη του Γάλλου που αποτελεί μία από τις ωραιότερες πανεπιστημιούπολεις της χώρας μας.

Η Σχολή μας υπήρξε καινοτόμα από ιδρύσεώς της. Δύο είναι τα νέα στοιχεία με τα οποία εμπλούτισε την Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα. Το πρώτο είναι ότι είναι η μοναδική Σχολή στη χώρα η οποία θεραπεύει αυτοδύναμα τέσσερα βασικά επιστημονικά πεδία των Κοινωνικών Επιστημών: Κοινωνιολογία, Οικονομικές Επιστήμες, Πολιτική Επιστήμη και Ψυχολογία. Συνέπεια αυτού είναι η διάδραση και συνεργασία ανάμεσα στα Τμήματα και τα επιστημονικά πεδία που θεραπεύει η Σχολή, επ' ωφελεία τόσο των φοιτητών όσο και των καθηγητών. Βασικό μέλημά μας τα τελευταία χρόνια είναι η προαγωγή της διε-

πιστημονικότητας, δηλαδή της συνεργασίας ανάμεσα στους επιστημονικούς κλάδους των κοινωνικών επιστημών, τόσο σε ερευνητικό όσο και σε διδακτικό επίπεδο. Στην κατεύθυνση αυτή πριν δύο χρόνια εγκαινιάσαμε τον καινοτόμο θεσμό των διατμηματικών μαθημάτων, τα οποία διδάσκονται από καθηγητές δύο ή περισσότερων Τμημάτων της Σχολής.

Το δεύτερο καινοτόμο στοιχείο της ΣΚΕ είναι ότι περιλαμβάνει στους κόλπους της το πρώτο αμιγές Τμήμα Ψυχολογίας που ιδρύθηκε στον ελλαδικό χώρο. Με άλλα λόγια, η Σχολή μας έβαλε για πρώτη φορά την Ψυχολογία στον χάρτη της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα ως αυτόνομο επιστημονικό κλάδο, για να ακολουθήσουν μετά και άλλα κατά πολύ αρχαιότερα πανεπιστήμια (όπως το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Άλλο χαρακτηριστικό στοιχείο που μαζί με τα παραπάνω αποτελούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Σχολής μας είναι η έμφαση στην έρευνα και την εξωστρέφεια, που αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά και του Πανεπιστημίου Κρήτης. Στη Σχολή μας αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε πλήρη λειτουργία 7 μεταπτυχιακά προγράμματα, τρία από τα οποία είναι διατμηματικά, ενώ ένα είναι διακρατικό και γίνεται στην αγγλική γλώσσα. Λειτουργούν επίσης 14 ερευνητικά εργαστήρια, τρία από τα οποία είναι διατμηματικά. Όλα τα εργαστήρια υπάγονται στο Κέντρο Ερευνών και Μελετών (ΚΕΜΕ), το οποίο αποτελεί μία αυτόνομη διεπιστημονική ερευνητική μονάδα για τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες και της επιστήμες της αγωγής. Επίσης, κατά τη διάρκεια των 30 χρόνων λειτουργίας της η Σχολή μας κατάφερε να κάνει αισθητή την παρουσία της στο διεθνές επιστημονικό στερέωμα. Πέραν των εκατοντάδων διεθνών δημοσιεύσεων και συμμετοχών των μελών της σε διεθνή συνέδρια, η Σχολή μας έχει αναπτύξει συνεργασίες με πάνω από 80 διεθνή πανεπιστήμια, ενώ έχουμε διοργανώσει πάνω από 80, διεθνή κυρίως, συνέδρια, θερινά σχολεία και συμπόσια. Τρία από αυτά τα συνέδρια και θερινά σχολεία έχουν γίνει διεθνώς καταξιωμένοι θεσμοί, αφού συνεχίζουν τη λειτουργία τους εδώ και 20-25 χρόνια σε ετήσια βάση.

Ένα πρόσθετο σημαντικό χαρακτηριστικό της ΣΚΕ είναι η πολύ στενή σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στους φοιτητές και τους καθηγητές, η έντονη ακαδημαϊκή ζωή και η ακόμα εντονότερη αίσθηση της πανεπιστημιακής κοινότητας. Γενικά η Σχολή μας είναι μία ζωντανή κυψέλη όπου γίνονται ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις σχεδόν σε καθημερινή βάση, στις οποίες συμμετέχουν ενεργά οι φοιτητές μας οι οποίοι δένονται συναισθηματικά πολύ με το Πανεπιστήμιο αλλά και με την πόλη του Ρεθύμνου, σύμφωνα και με πρόσφατη έρευνα της Σχολής μας που δημοσιεύεται στον τόμο αυτό.

Θα ήθελα να κάνω ειδική μνεία στη σχέση του Πανεπιστημίου και της Σχολής μας με την τοπική κοινωνία η οποία, παρά τα επιμέρους προβλήματα, είναι γε-

νικά αγαστή. Η βοήθεια που έχουμε πάρει όλα αυτά τα χρόνια είναι σημαντική. Πέραν των εκτάσεων της Πανεπιστημιούπολης στου Γάλλου, τόσο η Περιφέρεια και η Αντιπεριφέρεια Κρήτης όσο και ο Δήμος Ρεθύμνου αλλά και τοπικές επιχειρήσεις χρηματοδοτούν τακτικά πολλά προγράμματα, εκδηλώσεις και συνέδρια. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι και το συνέδριο για τα 30 χρόνια της ΣΚΕ το οποίο χρηματοδοτήθηκε τόσο από την Περιφέρεια Κρήτης όσο και από τον Δήμο Ρεθύμνου και τοπικούς επιχειρηματίες. Τους ευχαριστούμε όλους πολύ για αυτό.

Το Πανεπιστήμιο και η Σχολή μας, αναγνωρίζοντας την προσφορά της τοπικής κοινωνίας και ευρύτερα της κρητικής κοινωνίας, φροντίζουν να την ανταποδίδουν ποικιλοτρόπως. Από παράδειγμα αυτής της αμφίδρομης σχέσης αποτελεί το θέμα του επετειακού συνεδρίου για τα 30 χρόνια λειτουργίας της ΣΚΕ, όπως και του παρόντος τόμου, το οποίο είναι αποκλειστικά αφιερωμένο στη σύγχρονη Κρήτη, όπως αντανακλάται και στον τίτλο τους: «Η Κρήτη στον 21ο αιώνα: προβλήματα, προκλήσεις και προοπτικές». Τόσο το συνέδριο όσο και ο παρών τόμος αντανακλούν την αγάπη και ευγνωμοσύνη της Σχολής και του Πανεπιστημίου προς την κρητική κοινωνία για όλα αυτά που μας έχει προσφέρει και συνεχίζει να προσφέρει.

Θεωρούμε ότι το συνέδριο ήταν επιτυχές, αφού συγκέντρωσε 76 εισηγητές τόσο από τον ακαδημαϊκό χώρο όσο και άλλους μελετητές και ακτιβιστές των σύγχρονων προβλημάτων της Κρήτης. Το παρακολούθησαν και συμμετείχαν ενεργά και με πραγματικό ενδιαφέρον πολλοί πανεπιστημιακοί, φοιτητές και φοιτήτριες, αλλά και αρκετοί επισκέπτες σύνεδροι απ' όλη την Κρήτη.

Στο συνέδριο είχαμε τη χαρά να προσκαλέσουμε και να παραβρεθούν νυν και πρώην πρυτάνεις και αντιπρυτάνεις του ΠΚ για να συζητήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει διαχρονικά το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το συνέδριό μας τίμησαν επίσης στην καταληκτική ολομέλεια ο Περιφερειάρχης Κρήτης, κ. Σταύρος Αρναουτάκης, και Δήμαρχοι και αντιδήμαρχοι των μεγάλων πόλεων της Κρήτης, οι οποίοι συζήτησαν την αναπτυξιακή και ευρωπαϊκή προοπτική του νησιού. Όλους αυτούς τους πρυτάνεις, αντιπρυτάνεις και αυτοδιοικητικούς που πρόθυμα συμμετείχαν στο συνέδριο θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά.

Επίσης, εκφράζω τις ευχαριστίες μου προς όλους και όλες που συνέβαλαν για να πραγματοποιηθεί αυτό το συνέδριο και να εκδοθεί ο παρών τόμος: τον κ. Δημήτρη Σακελλαρίδη για την τεχνική υποστήριξη, τη γραμματέα κ. Γαλάτεια Ντανανάκη, τους εθελοντές φοιτητές και φοιτήτριες και φυσικά τους συναδέλφους που συμμετείχαν στην οργανωτική επιτροπή, και κυρίως τον καθηγητή κ. Μηνά Σαματά που ήταν η ψυχή του συνεδρίου.

Θερμές ευχαριστίες οφείλουμε σε όλους τους χορηγούς μας και κυρίως στην Περιφέρεια Κρήτης και προσωπικά στον Περιφερειάρχη Κρήτης κ. Αρναουτάκη, στον Δήμο Ρεθύμνου και τον Δήμαρχο κ. Μαρινάκη, καθώς και στις εκδόσεις Πεδίο. Επίσης στον Ross Daly και τους μουσικούς του, όχι μόνο για την ευγενική

παρουσία τους στο συνέδριο, αλλά και για την εν γένει συνεισφορά τους στον χώρο της παραδοσιακής μουσικής. Τέλος, ευχαριστώ όλους τους εισηγητές του συνεδρίου και συγγραφείς των κειμένων του παρόντος τόμου, όπως και τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στο συνέδριο που ενδιαφέρονται για την ανάδειξη των προβλημάτων της Κρήτης, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην κατανόηση και επίλυσή τους. Ελπίζουμε ο παρών τόμος να αποτελέσει ένα βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Δημήτρης Μυλωνάκης

Καθηγητής, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του ΠΚ & Πρόεδρος της Οργανωτικής και Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου